

Checklista för stunt

Allmänt

Denna checklista är framtagen för att guida och hjälpa personer i ansvarsställning samt övriga teammedlemmar vid planeringen inför en film-, TV-, reklam-, musikvideo-, teaterproduktion eller liknande då det kan uppstå risker i samband med ett stunt eller liknande aktiviteter.

Checklistan ger inte förslag på lösningar utan fokuserar enbart på några vanliga typer av stunt där man bör konsultera professionella stuntkoordinatorer/stuntutövare som därefter kan ge förslag på hur scenerna kan lösas på ett så säkert och kontrollerat sätt som möjligt.

En person utan en dokumenterad specialkompetens inom stunt bör aldrig ensidigt besluta hur en potentiellt riskabel aktivitet ska lösas.

Grunden är kort och gott att om några moment i en produktion kan vara riskabla så bör en specialist anlitas för att värdera hur de aktuella scenerna ska lösas.

Specifika uttryck och deras betydelse

Stuntkoordinator

Är den person som, i samarbete med framför allt regissören, designar och koreograferar de delar av en produktion som innehåller action eller andra riskabla sekvenser och ansvarar för att dessa utförs på ett så säkert sätt som möjligt.

Stuntkoordinatorn väljer även ut de stuntutövare som ska utföra stuntsen och ser till att ersätta skådespelarna där det anses behövas.

Förproduktion

Manusbearbetning

Ju tidigare en stuntkoordinator blir inkopplad i förproduktionen - där manusbearbetningen är en viktig del - desto större förutsättningar för en säker filmproduktion. Efter att ha läst manus så återkommer vanligtvis stuntkoordinatorn med en s.k. stuntnedbrytning vilket både är ett ekonomiskt dokument såväl som en kort beskrivning av hur de olika actiondelarna planeras att lösas.

Här kan en stuntkoordinator med sin specialkunskap och erfarenhet även upptäcka potentiella risker i scener som kan vara svåra för övriga i förproduktionsteamet att notera.

Därefter kan förslag på olika lösningar diskuteras (visuella, fysiska, manus etc).

Repetitioner med skådespelare och stuntutövare

I samråd med stuntkoordinator och regissör så planerar och schemalägger produktionen repetitionerna som bl a baseras på den stuntnedbrytning som kort beskrivs under Manusbearbetning.

Det är oerhört viktigt att planeringen av dessa repetitioner utgår från skådespelarnas erfarenhet och fysiska förutsättningar, scenens komplexitet, eventuella risker m m.

Allt detta bildar en grund för hur mycket repetition som krävs.

Rekognoscering av inspelningsplats

Om inspelningsplatsens utseende på något sätt kan inverka på säkerheten i en planerad scen så ska en rekognoscering av inspelningsplatsen ske. Önskvärt är att cheferna för de olika produktionsavdelningarna närvarar för att man tillsammans kan gå igenom på vilket sätt som allt ska filmas.

Risکانالyser

Producenten ska se till att riskanalyser utförs för de stunt eller övriga aktiviteter som anses speciellt riskabla. Generellt så är detta en uppgift som stuntkoordinatören har kompetensen att utföra men det ligger på producentens ansvar att detta görs.

Riskbedömningar kan ofta vara ganska allmänna men ju mer avancerat ett stunt är, desto mer vikt skall läggas på en väl utförd riskanalys.

En riskanalys bör innehålla:

- En kort beskrivning av det specifika stuntet så att detta kan kommuniceras till nyckelpersoner i produktionsteamet.
- En risk- och konsekvensbedömning (ROK) som även inkluderar en analys av den kvarvarande risken.
- En beskrivning av den stunt- och säkerhetsutrustning som skall användas. Där bör även noteras vilka certifikat som de involverade innehar om detta behövs för stuntets genomförande (exempelvis en licens för fallskärms hoppning som i detta fall skulle ha utfärdats av Svenska Fallskärmsförbundet).
- Producenten skall meddelas i god tid om stuntkoordinatören önskar att sjukvårdspersonal närvarar på inspelningsplatsen för de olika stuntsen (eller under repetitioner).

Under produktion/på inspelningsplats

Dagsbeskedet

Här kan viktig säkerhetsinformation med fördel kommuniceras såsom t ex krav på användande av selar intill klippkanter, områden som är off-limits m m.

Säkerhetsgenomgång

Detta kan antingen ske antingen i början av dagen då FAD ofta har en genomgång av dagen med teamet och/eller inför de stuntscener som ska utföras.

Beroende på hur komplext stuntet är så kan stuntkoordinatören i samråd med FAD välja om hela teamet behöver närvara eller bara utvalda delar av dessa.

Säkring för skådespelare, fotografer och övriga i teamet

Vid inspelningar av scener som utspelar sig på tak, avsatser, klippor, intill en sluttande bergsvägg eller liknande höjder så måste samtliga i teamet som kan riskera att falla ner eller skada sig använda en sele tillverkad för detta ändamål. Riggning av säkerhetssystemet ska grunda sig på beprövad kunskap och erfarenhet inom området där bland annat en 10-faldig säkerhet ska vara standard. Även närliggande bestämmelser som är kopplade till exempelvis Rope Access-behörigheter ska beaktas. Där ska man vid behov bland annat kunna hantera och ha en plan för nödevakueringar av skådespelare och övriga teammedlemmar.

Slagsmål och övrigt fysiskt våld

Utgångspunkten ska alltid vara att skådespelarna ges tid att repetera dessa scener innan inspelningen äger rum och att man INTE löser detta på plats. Dessutom bör produktionen se till att skådespelarna får tid att värma upp för att undvika sträckningar, nackspärr och liknande väldigt typiska skador vid slagsmålsscener.

Stuntrekvisita och personliga skydd

Om någon specialbyggd rekvisita (knivar, möbler, verktyg m m) planeras att användas så skall dessa kunna kontrolleras innan inspelningsdagen.

Om de byggs specifikt för en viss scen så bör stuntkoordinatören rådfrågas innan gällande dess funktion och vid behov även kunna testas.

Vanligtvis så tillser stuntkoordinatören att skådespelarna har tillgång till nödvändiga personliga skydd såsom exempelvis knä-, höft-, rygg- och armbågsskydd. Det är viktigt att allt detta diskuteras i god tid med främst den kostymansvarige så att klädvalet ger utrymme för att skådespelarna kan använda nödvändiga skydd om detta krävs.

Specialstunt (fallskärmschopp, parkour, extremskidåkning etc)

Vid vissa av dessa aktiviteter krävs det licens för att överhuvudtaget få utföra aktiviteten så här bör producenten säkerställa att licenser och godkännande av eventuella avsteg från existerande regler finns.

Övriga stunt såsom t ex höga fall, fordonsstunt, eldstunt mm

Eftersom det är omöjligt att detaljreglera varje enskilt typ av stunt så gäller det från produktionens sida att ge stuntteamet goda förutsättningar för ett säkert genomförande av de actionsekvenser som ska filmas. Ju mer komplicerade stunt som ska genomföras desto mer tid behövs för att utföra detta.

Innan inspelningsdagen så handlar det om tid för förberedelser, tester, repetitioner med skådespelare etc och om det finns några risker för skador vid stuntets genomförande så ska en eller flera sjukvårdare närvara med passande sjukvårdsmateriel.

Förändrade förutsättningar

Om förutsättningarna av någon anledning ändras under inspelningsdagen så kan det krävas att stuntets utförande anpassas till en säkrare variant.

Det kan handla om riggtekniska lösningar, lägre hastigheter eller att på andra sätt bibehålla goda säkerhetsmarginaler.